

Metodické vysvětlivky

Indexy cen průmyslových výrobců zahrnují ceny výrobků vyrobených v odvětvích C až E podle Odvětvové klasifikace ekonomických činností. Publikace obsahuje cenové indexy za oddíly a skupiny SKP, které jsou agregované do subsekcí a sekcí SKP a průmyslu celkem. Za některé agregace nejsou indexy uváděny z důvodu ochrany individuálních dat. Průmyslem celkem se označuje součet sekcí C, D a E. Standardní klasifikace produkce (SKP) v aktuálním 2. vydání, platném od 1. ledna 2003, je vypracovaná na bázi evropského standardu CPA 2002 (Classification of Products by Activity).

V průběhu roku 2006 proběhla revize cenových indexů a od ledna roku 2007 jsou publikovány revidované indexy cen průmyslových výrobců počítané na základě nových revidovaných indexních schémat, která vycházejí ze struktury tuzemských tržeb roku 2005 (indexy za období 2001 až 2006 ze struktury tržeb za rok 1999, indexy za období 1995 až 2000 ze struktury tržeb za rok 1993).

V rámci komplexní revize byl revidován váhový systém, optimalizován výběr cenových reprezentantů a zpravodajských jednotek (respondentů). V rámci zvyšování srovnatelnosti národního indexu s konceptem Evropské unie byly do sledování nově zařazeny práce a služby výrobní povahy. Současně došlo u cenových indexů publikovaných od roku 2007 ke změně ceny základního období na prosinec 2005 (dříve prosinec 1999). Jako jednotné indexní referenční období byl zaveden pro všechny cenové indexy průměr roku 2005 (dříve průměr roku 2000).

Cenové indexy jsou počítány na základě cen za výběrové soubory reprezentantů a vybrané zpravodajské jednotky agregací jednoduchých indexů cen reprezentantů do úhrnů pomocí výpočetního vzorce typu Laspeyres v modifikované podobě. Pro výpočet se používají stálé váhy.

$$I = \frac{\sum \frac{P_1}{P_0} p_0 q_0}{\sum p_0 q_0} \cdot 100$$

kde:

p_1 značí cenu ve sledovaném období

p_0 značí cenu v základním období (prosinec 2005)

$p_0 q_0$ stálá váha - hodnotový ukazatel v promile (tuzemské tržby roku 2005)

Index cen průmyslových výrobců se stále počítá měsíčně na základě cen zjištěných státním statistickým výkazem Ceny Prům 1-12. Tento výkaz vyplňují vybrané organizace za vybrané reprezentanty. Vykazovaná cena je cena sjednaná mezi dodavatelem a odběratelem u výrobků určených na tuzemský trh (bez DPH, spotřební daně a bez nákladů na dopravu k zákazníkovi a nákladů s ní spojených). Období pro sledování ceny bylo rozšířeno a zahrnuje ceny mezi 1. až 18. kalendářním dnem sledovaného měsíce (původně 10. až 12. kalendářní den).

Váhy u revidovaných indexů cen průmyslových výrobců byly stanoveny na základě struktury tuzemských tržeb za rok 2005 z výkazů P 5-01 (za 4-místné třídy SKP), z výkazů Prům 2-01 (za 6-místné subkategorie SKP a jednotlivé respondenty) a dále z výkazů Ceny Prům 1-12 (za 6-místné subkategorie SKP a jednotlivé reprezentanty).

Nové indexy cen průmyslových výrobců jsou počítány a publikovány k základům: prosinec 2005 = 100 (bazický index), průměr roku 2005 = 100 (odvozený bazický index), předchozí období = 100, stejné období předchozího roku = 100. Kromě toho je zveřejňován podíl klouzavých průměrů indexů (průměr indexů za posledních 12 měsíců k průměru indexů za předchozích 12 měsíců, vypočteno z indexů k základu prosinec 2005 = 100).

Zajištění návaznosti časových řad publikovaných do roku 2006, které nadále zůstávají v platnosti a revidovaných indexů publikovaných od roku 2007, se provádí na základě koeficientů (přepočtových můstek) vypočítaných z poměru revidovaných a původních indexů za prosinec 2006 k prosinci 2005. Přepočtené časové řady indexů jsou k dispozici na webových stránkách Českého statistického úřadu (www.czso.cz) pod heslem časové řady.

V první polovině roku 2006 proběhl interní audit indexů cen průmyslových výrobců za účasti odborné veřejnosti. Cílem auditu bylo posoudit přiměřenost stávající praxe sestavování a prezentace indexu normám EU a potřebám uživatelů. Výhrady byly především k nadměrně šíří výběrového souboru a neúnosného zatěžování respondentů. Výsledky auditu byly promítnuty v rámci revize vyřazením agregací v souladu s příslušnou

normou EU (Nařízení Rady ES 1165/98 v platném znění) a dále vyřazením všech nevýznamných skupin (s podílem nižším než 5 procent na vyšší agregaci). Došlo ke snížení počtu respondentů (z 1352 na 1201), snížení počtu reprezentantů (z 5760 na 4713) a snížení počtu agregací (z publikovaných 92 skupin SKP3 na 83). Konkrétně je nově publikována od ledna 2007 agregace E 40.2 (rozdělení ceny zemního plynu na cenu za komoditu a ostatní umožnilo zařadit do sledování cenu za rozvod zemního plynu). Ukončeno bylo sledování skupin CB 14.5, DB 17.6, DC 19.1, DG 24.2, DG 24.7, DK 29.6, DL 33.5, DM 35.5, DN 36.2 a DN 36.4. Současně došlo od ledna 2007 ke změně obsahu u subsekcce CA rozšířením o cenu ropy. Oddíly CA 10 a CA 11 jsou publikovány od srpna 2007.

Od ledna roku 2003 jsou publikovány také indexy cen průmyslových výrobců podle Hlavních průmyslových skupin (HPS). Hlavní průmyslové skupiny (Main Industrial Groupings MIGS) jsou definovány Nařízením Komise (EK) číslo 586/2001 ze dne 26. března 2001 realizující Nařízení Rady (EK) číslo 1165/98 týkající se krátkodobých statistik.

Od ledna roku 2003 jsou měsíčně publikovány ceny topných olejů za dodávky pro průmysl a domácnosti. Metodika zjišťování průměrných cen vychází z Rozhodnutí Rady 1999/280/ES týkajícího se postupu států EU při poskytování informací a konzultací o cenách dodávek ropy a spotřebních cenách ropných produktů a z Rozhodnutí Komise 1999/566/ES. Ceny topných olejů se zjišťují měsíčně státním statistickým výkazem Ceny E 3-12. Vykazované ceny jsou nejběžnější dodací ceny bez nákladů na dopravu, s DPH a spotřební daní a bez DPH a spotřební daně, sjednané mezi dodavatelem a odběratelem v tuzemsku k 15. kalendářnímu dni měsíce. Dodavatelem je výrobce nebo distributor topných olejů z tuzemské výroby i dovozu. Odběratelem je konečný spotřebitel, charakterizovaný velikostí dodávky. U těžkých topných olejů (řádek 1 až 4) se jedná o dodávky pro průmysl menší než 2000 tun za měsíc nebo 24000 tun za rok. U plynových olejů (řádek 5 až 8) se jedná o jednotlivé dodávky pro domácnosti v rozsahu od 2000 do 5000 litrů a pro průmysl do 2000 litrů.

K 1. lednu 2008 byla Směrnice Rady 90/377/EHS novelizována Rozhodnutím komise číslo 2007/394/ES (ze dne 7. června 2007). Standardní odběratelé jsou nahrazeni standardními odběratelskými pásmy a průměrné ceny k 1. dni aktuálního čtvrtletí jsou nahrazeny průměrnými cenami za předchozí čtvrtletí, respektive pololetí. Například průměrné ceny, které bychom podle původní metodiky sledovali k 1. lednu 2008 a publikovali k 25. únoru 2008 jsou nahrazeny průměrnými cenami za 4. čtvrtletí roku 2007 (respektive 2. pololetí 2007) publikovanými ve shodném termínu k 25. únoru 2008. Z těchto důvodů Eurostat nedoporučuje srovnávání dat mezi těmito metodikami. Pro případné analýzy uvádíme v příložených tabulkách rozdíly mezi původní a novou metodikou.

Ceny podle nové metodiky za třetí a čtvrté čtvrtletí 2007 a druhé pololetí 2007 jsou poprvé uvedeny v publikaci za leden 2008 vycházející 25. února 2008. Za každé následující kalendářní čtvrtletí (pololetí) budou uvedeny v publikacích za duben, červenec a říjen. Tím dochází ke sjednocení s termínem publikování průměrných čtvrtletních cen elektrické energie a zemního plynu za dodávky pro průmysl celkem.

Ceny zemního plynu se nadále zjišťují státním statistickým výkazem Ceny E 6-04. Průměrné ceny plynu za pásmo celkem jsou vypočteny jako vážený aritmetický průměr z cen vykázaných jednotlivými respondenty v daném pásmu, kde vahami jsou tržní podíly jednotlivých pásem.

Ceny elektřiny se zjišťují státním statistickým výkazem Ceny Elek 1-12. Průměrné ceny elektřiny za jednotlivá pásma jsou vypočteny jako vážený aritmetický průměr z cen jednotlivých odběratelů pokrývajících spotřebu v jednotlivých pásmech vykázaných nejvýznamnějšími obchodníky s elektřinou. Vykazované ceny jsou ceny sjednané mezi obchodníkem a jeho konečným spotřebitelem v tuzemsku.

V souladu s tím dochází od 1. ledna 2008 ke změně výpočtu průměrných čtvrtletních cen elektřiny a zemního plynu za průmysl celkem (poprvé za první čtvrtletí 2008, publikace duben 2008). Průměrné ceny jsou počítány jako vážený aritmetický průměr z průměrných cen jednotlivých standardních pásem a jejich podílu na roční spotřebě místo z průměrných cen celkem jednotlivých obchodníků se zemním plynem a elektřinou a jejich podílu na roční spotřebě celkem.

Změna Standardní klasifikace produkce

1. ledna 2008 vstoupila v platnost nová Standardní klasifikace produkce (CZ-CPA). Publikování indexů dle původní klasifikace bude ukončeno s prosincem 2008 a časové řady budou nadále k dispozici na webových stránkách Českého statistického úřadu. Indexy dle nové klasifikace budou poprvé publikovány v únoru 2009 (data za leden 2009). Zároveň budou zveřejněny přepočtené časové řady do ledna 2000 dle nové klasifikace. Bazickým obdobím pro výpočet indexů cen průmyslových výrobců nadále bude prosinec 2005 = 100 a též odvozený průměr roku 2005 = 100.